

Training & Seminar

:: เศรษฐกิจพอเพียง : จากปรัชญาสู่การปฏิบัติ ::

รายละเอียด การสัมมนาประจำปีเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง : จากปรัชญาสู่การปฏิบัติ จัดโดยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ณ หอประชุมเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในวันอังคารที่ 27 มีนาคม พ.ศ.2550 เวลา 8.30-12.00 น.

กำหนดการ

8.30-9.00	ลงทะเบียน
9.00-10.00	ปาฐกถาพิเศษ โดย ร.ศ. ดร. จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา นายกสภาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
10.10-10.15	รับประทานอาหารว่าง
10.15-12.00	เศรษฐกิจพอเพียงของภาครัฐ : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ โดย ร.ศ. ดร. ณัฐพงษ์ ทองภักดี เศรษฐกิจพอเพียง : ทางเลือกกลยุทธ์ทางธุรกิจ โดย ดร. จุฬามาศ แก้วพิจิตร

สาระสำคัญ การสัมมนาประจำปีเรื่อง "เศรษฐกิจพอเพียง : จากปรัชญาสู่การปฏิบัติ" มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

ปาฐกถาพิเศษ

ร.ศ. ดร. จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา นายกสภาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

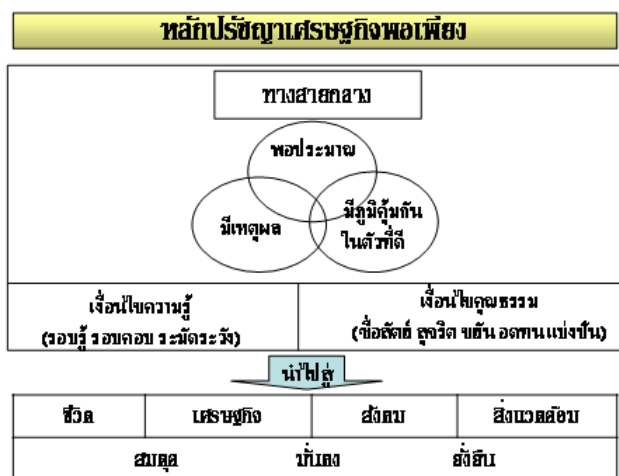
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้มีการประยุกต์ใช้ในภาครัฐ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ได้บัญญัติปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรู้รอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับนำหลักปรัชญาฯ ไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ประชาชนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีความเข้มแข็ง และประเทศชาติมั่นคง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณา ดังนี้

กรอบแนวคิด : เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นกรอบมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อ ความมั่นคง และ ความยั่งยืนของการพัฒนา

ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

สำหรับเงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่าง รอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน โดยคำนึงถึงบริบท เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ
2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

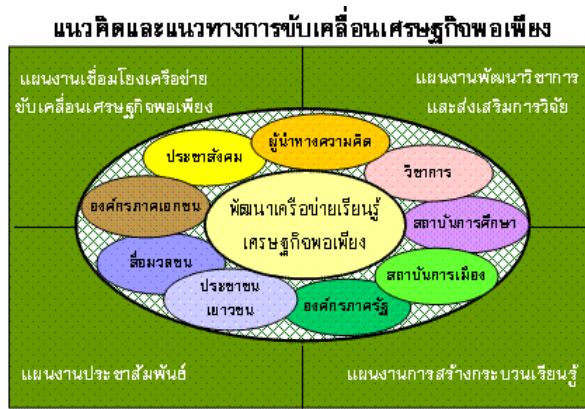
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้นั้น มีสามประการคือ

ปัจจัยประการแรก คือ ต้องยกพื้นฐานของจิตใจให้มีความสำนึกในคุณธรรมและศีลธรรม คือต้องมีคามดีในตนเอง และศรัทธาว่าสิ่งที่เราทำนั้น เป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว เมื่อนำไปปฏิบัติก็จะเห็นผล

ปัจจัยที่ 2 คือ ต้องอยู่บนหลักวิชาการ ทั้งในการวางแผนและการปฏิบัติ โดยไม่ใช่หลักการตัดสินใจของตนเอง

ปัจจัยที่ 3 คือ ต้องมีความอดทน เพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะไม่เกิดผลชั่วข้ามคืน แต่จะต้องใช้เวลา ค่อย ๆ สังสม และค่อยเป็นค่อยไป

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย 9 กลุ่ม ในการเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังแสดงตามแผนภาพ

1. กลุ่มผู้นำทางความคิด โดยการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับทฤษฎีการพัฒนาอื่นๆ เช่น ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีทางการบริหาร
2. กลุ่มวิชาการ เป็นการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาประยุกต์ในหลักสูตร บทเรียนในระดับมหาวิทยาลัย หรือการศึกษาระดับปริญญาตรีเพื่อศึกษาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้บริบทต่างๆ
3. กลุ่มสถาบันการศึกษา เป็นการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเผยแพร่ ทั้งในสื่อการเรียนการสอน การสัมมนา การอบรม หรือการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
4. กลุ่มสถาบันการเมือง มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียน การอบรมทางการเมืองแก่พนักงานการเมือง นักการเมืองพรรคการเมือง
5. กลุ่มองค์กรภาครัฐ โดยการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนา ควบคุมการทำงานที่ยึดหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมการมีส่วนร่วม (Participatory) ความโปร่งใส (Transparent) และความรับผิดชอบ (Accountability) โดยมีคำถามหลักตามองค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น
6. กลุ่มประชาชนและเยาวชน เป็นการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
7. กลุ่มสื่อมวลชน ในการเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างน่าสนใจ
8. กลุ่มองค์กรภาคเอกชน เป็นการสนับสนุนให้สมาคม องค์กรนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม และต่อธุรกิจ
9. กลุ่มประชาชนสังคม โดยมีมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชุมชน ท้องถิ่นหรือการทำงาน

สภาพปัญหาที่พบ

1. การที่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา เสมือนซึมซับ ดังนั้น การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้จึงเป็นเรื่องปัจเจกบุคคลซึ่งอาจแตกต่างกันได้ แต่จะส่งผลเหมือนกันคือทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น
2. ความคลาดเคลื่อนในการตีความ โดยมีประชาชนจำนวนมากที่ตีความว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การไม่ใช้บัตรเครดิต การไม่ลงทุน การไม่กู้เงิน การไม่แสวงหากำไร ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ผิด เพราะหากการกระทำดังกล่าวไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน หรือเป็นการลงทุนเพื่อการประกอบอาชีพก็สามารถทำได้ โดยไม่ขัดกับแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงมีความจำเป็นที่ประชาชนจะต้องแสวงหาแก่นแท้ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างถูกต้อง

หัวข้อ : เศรษฐกิจพอเพียงของภาครัฐ : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ โดย ร.ศ. ดร. ณัฐพงษ์ ทองภักดี

การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในภาครัฐ คือ การกำหนด การบริหารนโยบาย และการดำเนินมาตรการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยต้องเริ่มจากการมี ความเชื่อและความมุ่งมั่นว่าจะทำให้งานสำเร็จ ควบคู่กับการทำงานที่ยึดหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมการมีส่วนร่วม (Participatory) ความโปร่งใส (Transparent) และความรับผิดชอบ (Accountability) โดยมีคำถามหลักตามองค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น

1. ความพอเพียง พิจารณาว่าเป้าหมายของมาตรการมีความเหมาะสม เป็นไปตามหลักทางสายกลางหรือไม่ มีความคุ้มค่าหรือไม่ และเมื่อดำเนินการแล้วประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ ไม่ใช่ต้องพึ่งพารัฐฝ่ายเดียว
2. ความพอประมาณของนโยบายสาธารณะ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนมากน้อยเพียงใด และเป็นกลุ่มใด
3. ความมีเหตุมีผล เช่น การวางแผนมีความรอบคอบเพียงใด ผลกระทบในระยะสั้นและระยะยาวเป็นอย่างไร
4. ภูมิคุ้มกัน มีการพิจารณาความเสี่ยงที่ขัดขวางความสำเร็จตามมาตรการ และมาตรการนี้ลดความเสี่ยงทางสังคมหรือไม่เพียงใด

เครื่องมือสำคัญในการสร้างความพอประมาณ และความมีเหตุมีผล คือ การวางแผน การวิเคราะห์โครงการ การมีแผนปฏิบัติการ การประเมินผลกระทบระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งการวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงิน ด้านเศรษฐศาสตร์ รวมทั้งความคุ้มค่าทางสังคม ต้นทุนทางสังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

เครื่องมือด้านภูมิคุ้มกัน คือ การมีแผนบริหารความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การวางกลยุทธ์รองรับ และการติดตามประเมินผล

สำหรับการดำเนินนโยบายที่สร้างความพอเพียงจะต้องเป็นนโยบายที่อยู่บนทางสายกลาง และรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์ โดยพิจารณาตามองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ความพอประมาณ คือ อยู่ได้โดยตนเอง ไม่พึ่งพิงจากภายนอก โดยมองทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยระดับบุคคล นโยบายต้องให้ออกทางเศรษฐกิจตามศักยภาพของแต่ละคน เช่น การให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการศึกษา การบริการของรัฐ และสาธารณูปโภคต่างๆ อย่างทั่วถึง สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนแต่ต้องมีมาตรการไม่ให้สร้างหนี้สินมากเกินไป จนเกิดความไม่พอเพียง ส่วนในระดับชุมชน ภาครัฐต้องสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งให้ชุมชนที่มีความหลากหลาย ช่วยกันคนในชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชนตามศักยภาพ และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายชุมชนด้วย และในระดับประเทศ ต้องมีการสร้างนโยบายที่มีความสมดุลทุกมิติทั้งด้านกรออมและการลงทุน

ด้านความมีเหตุมีผล ต้องมีการดำเนินนโยบายโดยคำนึงถึงผลกระทบระยะยาว และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินมาตรการของรัฐ โดยนโยบายนั้นจะต้องไม่สร้างความไม่รอบคอบให้แก่ประชาชนเช่นโครงการผ่อนชำระหนี้ภาคประชาชน

ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน นโยบายต้องมีมาตรการเตือนภัยล่วงหน้าเพื่อเตรียมการรองรับการเปลี่ยนแปลง ในลักษณะของการสร้างดัชนีชี้วัดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการสร้างระบบ ภาษีสังคมคุ้มกัน (Social Safety Net) เพื่อสร้างสวัสดิการหรือเครือข่ายดูแลผู้เดือดร้อน ทั้งจากการว่างงาน อุบัติเหตุต่างๆ หรือการทำโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า แต่อย่างไรก็ตามควรคำนึงถึงความเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายของรัฐด้วย

การพิจารณาด้านเงื่อนไข คือ ผู้วางนโยบายต้องมีความรอบคอบ มีมาตรการที่จะสนับสนุนให้มีระบบข้อมูลข่าวสารที่ดี ที่เพียงพอสามารถเข้าถึงได้ มีระบบการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความทันสมัย สามารถสร้างสังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการศึกษาที่มีคุณภาพ และผู้บริหารภาครัฐควรมีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรมโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

ทั้งนี้ การสร้างความรอบรู้ที่สำคัญคือ การพัฒนาคนในสังคมให้มีความรอบคอบตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Mind Set) คือ การมีความเข้าใจ และใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มีพฤติกรรมตามหลักปรัชญา คือ ไม่เป็นบริโภคนิยม มีคุณธรรม สนใจใฝ่หาความรู้ มีความเพียร มีความสมดุลในชีวิต โดยภาครัฐต้องสนับสนุน และให้การศึกษารอบรู้เพื่อสร้างกรอบแนวคิดนี้ให้กับประชาชนเพื่อช่วยพัฒนาความคิด และปรับพฤติกรรม

หัวข้อ : เศรษฐกิจพอเพียง : ทางเลือกกลยุทธ์ทางธุรกิจ โดย ดร. จุฬามาต แก้วพิจิตต์

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดร่วมสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทาน ในช่วงที่ประเทศประสบวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี 2540 โดยเน้นที่การยึดหลักทางสายกลาง ความพอประมาณ มีเหตุมีผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน มุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ภาคธุรกิจได้ โดยปัจจุบันการประยุกต์ใช้ในภาคธุรกิจเริ่มขยายวงกว้างและเป็นที่ยอมรับ โดยเน้นที่จุดเด่น 3 ประการ คือ

1. เน้นที่ความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน
2. เน้นการช่วยเหลือเกื้อกูลมากกว่าการแข่งขันแสวงหาผลประโยชน์และการสะสม
3. เน้นปัญหาเป็นวิถีการผลิตแทนการเน้นทุนในฐานะปัจจัยการผลิตเพียงประการเดียว

การสร้างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นในภาคธุรกิจ เพื่อสร้างความพอประมาณ โดยนึกถึงผลประโยชน์ของตนทั้งในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภคในเวลาเดียวกัน พร้อมกับหาแนวทางสร้างความยืดหยุ่นท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง เพื่อลดความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ และเพื่อสร้างความเข้มแข็งสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืน โดยสามารถนำมาใช้ได้กับภาคธุรกิจทุกสาขา เช่น ภาคการเงิน ภาคอสังหาริมทรัพย์ ภาคการค้า การลงทุน เน้นที่ความพอประมาณ มีเหตุมีผล และมีการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม (Optimizing through Proper Risk Management)

ภาคธุรกิจที่มีการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้แก่

1. บริษัทปูนซีเมนต์ไทย ที่ตั้งวิสัยทัศน์ “..เป็นแบบอย่างด้านบรรษัทธรรมภิบาล และการพัฒนาอย่างยั่งยืน” และเน้นการพัฒนาคนให้มีความรู้คุณธรรม
2. บริษัทด้านการสื่อสารโทรคมนาคม เช่น DTAC ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดทำโครงการต่างๆ เช่น โครงการรักบ้านเกิด โครงการทุนเล็กชวนทุนใหญ่ เพื่อสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตรกรรม และมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ในการตลาด การโฆษณา ให้ผู้บริโภคมีการใช้โทรศัพท์อย่างสมเหตุสมผล พอประมาณ เป็นความสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม
3. MK Restaurant เป็นบริษัทที่สะท้อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน นึกถึงผลกระทบของธุรกิจต่อผู้บริโภค มีการนำเอาหลักโภชนาการมาใช้ในธุรกิจอาหาร โดยหล่อหลอมในโลกของความรู้ สื่อให้ผู้บริโภคทราบข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ ในลักษณะของ Green Business ที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม
4. บริษัทฟาร์มโชคชัย ที่ผู้บริหารยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการองค์กร โดยเชื่อว่าจะทำให้องค์กรอยู่ได้อย่างยั่งยืน มีความสมดุล และสามารถประยุกต์ใช้ได้ในโลกของทุนนิยม

สำหรับธุรกิจต่างประเทศที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ธุรกิจพอเพียง กระบวนการผลิต และผลิตภัณฑ์ ที่ทำลายสภาพแวดล้อมน้อยที่สุด ให้คุณค่ากับการรักษา และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา เช่น เครื่องสำอางค์ Body Shop หรือ The Origin ซึ่งการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน ดังนั้น กลยุทธ์ ทางเลือกที่ นำไปสู่ความอยู่รอด ต้องซึ่งเป็นทางเลือกที่มีความร่วมสมัย ง่ายที่จะทำความเข้าใจ และนำมาประยุกต์ใช้ในภาคธุรกิจ

การนำผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมฟังการสัมมนามาใช้ในการปฏิบัติงาน

1. ได้รับความรู้ ความเข้าใจเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน
2. มีข้อมูลทางวิชาการ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากนักวิชาการต่างๆ จัดเก็บในฐานข้อมูลวิชาการ เพื่อใช้ในการให้บริการข้อมูลทางวิชาการแก่สมาชิกสภา
3. เพื่อสร้างเครือข่ายทางวิชาการในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างองค์กร

.. เอกสารประกอบ

.. ผู้เข้าร่วม

1.นางสาวศุภพรรัตน์ สุขพุ่ม	วิทยากร 7
2.นายพนพล นัยจักษ์	นิตกร 6

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
Webmaster: บุษราภรณ์ อัครนิริยานนท์